

Masarykova univerzita
Ústav hudební vědy
Sdružená uměnovědná studia

Udržování tradic v současné doby na příkladu města Vracova

Milina Veprentsova
437963

Heslo: Folklor

Téma: Udržování tradic v současné době na příkladu města
Vracova

Folklor (heslo) — K tomuto slovu se váže spousta činností které jsou povětšinou spojeny s hudbou, tancem, dramatem a určitým at' už scénickým či pouze

svéúčelným aktivitám. Obor který se folkloru věnuje se nazývá *Folkloristika* a udržováním tohoto oboru se zajímají folklorní soubory, soubory písní a tanců a soubory etnografické. Jejich nejdůležitějším posláním nebo i zábavou je udržování tradic s pomocí hudby, tance a zpěvu.

Tradice obecně

Tradice jsou v dnešní době často zanedbávány a už vůbec se ve větších městech většinou nedá mluvit o jejich dodržování, či napomáhání. Mezi nejznámější české tradice patří například velikonoční pomlázka neboli takzvaná "šlaháčka", Vánoční kapr, stromeček, jesličky apod. Jenže za spoustu let se tyhle tradice tzv. transformovaly a přetvářely a dnes je to v některých rodinách bráno jako spíše rutina. Mezi staré tradice celého roku které dodržují především na vesnicích či malých městech je např. Masopust též nazývaný Fašank, velikonoční šlaháčka, dožínky, hody, tříkrálová farní sbírka.

Tradice města Vracova

Pokud srovnáme dodržování tradic ať už spojených s folklorem nebo čistě domácích, neznám žádné jiné město, které by mělo k těmto starodávným tradicím větší vztah. V tomto městě jsou plně funkční 3 folklorní soubory Marýnka, Lipina a Vracovjan - jehož jsem členkou. Každý z těchto souborů dodržuje všechny tradice a snaží se je předávat neustále mladším generacím. První významnou tradicí která je ve Vracově dodržována je například Fašank zván také masoput či vostatke je svátkem, který se slaví v období mezi Vánoci a půstem. Jeho začátek je vždy bezpodmínečně dán na 6. ledna, což je den tří králů, avšak jeho konec je každý rok jiný a záleží pouze na velikonocích, které jsou každý rok jiné. Kořeny má tento svátek v římské kultuře ale i náboženství. Oslavoval svátek, při kterém lidi hodovali, jedli, pili a bavili se.

Zajímavostí tohoto svátku je to, že se každý zúčastnilý obléká do masky. Masky bývají různé, dnes už si lidi berou to co mají doma, ale nikdy v masopustním průvodu nesmí chybět smrtka, cigánky, kůň a hasiči. Každý z těchto kostýmů má svůj symbol. V dnešní době je ve Vracově tento svátek velice oblíbený a stále dodržovaný.

V období masopustu se dělají plesy, taneční zábavy, zabíjačky. Fašnkový průvod většinou při chůzi na vesnici doprovází hudebníci na basu, housle nebo píšťalu. Když hraje hudba, tak se při každé zastávce zpívá píseň "Pod šable" při které mladíci tančí dokolečka tanec se stajným názvem. Později se celá skupina lidí co byli v průvodu přesunuje na společnou zábavu, kde se sní vše, co se za celý dne v průvodě vybralo.

Další důležitou tradicí dodržovanou v tomto městě jsou bezesporu Dožínky.

Tato takzvaná oslava na ukončení žní se koná každý rok. Dříve měla i náboženský smysl, ale ten ztratila již ve 20. stol. Důležité tradice na dožínkách jsou předání věnce hospodářům, křest nejlepšího vína, hostina s hudbou a samozřejmě krojovaný průvod,

který se schází u kulturního domu a pokračuje do ulice Baráky kde probíhá zvykosloví. Pro věřící však tento svátek probíhá v kostele sv. Vavřince každoroční mše svatá. Narodil od hodů se v tento den Vracovští obyvatelé a milovníci tradic

oblékají do pouze pracovního kroje, který je lehčí a pohodlnější, než kroj sváteční. Ženský pracovní kroj obsahuje šátek uvázaný vzadu na uzel, kacabajku která má ve předu knoflíčky, 2 lehké slabě naškrobené sukňe a zástěru. Mužský kroj obsahuje klobouk, krojovou košili, kalhoty a modou zástěru.

Avšak největší tradicí nejen ve Vracově ale i v ČR jsou Vracovské hody s věncem a káčerem. Vracovské hody byly médií i českým etnografickým ústavem ohodnoceny jako největší krojované hody v ČR. Již desítky let jich zúčastňuje více než 600 krojovaných. Hody se začaly podle kroniky města Vracova slavit až v roce 1945 tzn. po druhé světové válce. Vracovské hody mají 4 hlavní postavy — mladý stárek a stárka (letos mi bylo ctí se stát mladou stárkou) a sezdaný pár — staří stárci. Tito 4 lidé společně s hodovým výborem mají na starosti připravit celé hody včetně koláčků, vína, krojů, výzdoby a tak podobně. Hody se začínají připravovat už hodně dlouhou dobu předtím, než vůbec značnou. Někdy je to až v řádu měsíců, to hlavně u stárků. Dnes už to však není pouze o stárcích, ve Vracově je rok od hodů do hodů. Musí se připravit dům, uklidit, nachystat víno, koláčky a především bohaté a krásné kroje. Na hodový víkend má každý na sobě sváteční kroj. Mladá stárka se liší tím, že má narozdíl od ostatních děvčat na hlavě čepení a mašle, na rukávcích červené mašle, květovanou kanafasku. Mladý stárek se liší tím, že má na hlavě klobouk s kosárky a květinami, má kulmovanou košili a žluté kalhoty. Oba stárky zdobí stárkovské ručně malované mašle. V sobotu se ve 13.30 schází celá chasa u kulturního domu, pokračuje k radnici, kde žádá písní starostu o povolení hodů. Od radnice se průvod přesunuje k domu mladého stárka, který odzpívá píseň " Vracovští mládenci". U stárka se popije víno, pojí koláčky zatančí se Verbuňk a pokračuje se průvodem po městě až k domu stárky. Vracovskou raritou je, že stárka po stárkově odzpívání písně "Tluču, tluču" odpovídá zpěvem z okna, na jižní moravě je to výjimkou, v ostatních případech stárka vychází ze dveří. Po odzpívání písní vlez stárek za stárkou do okna a vycházejí společně z vrat a zpívají společnou píseň. Večer se celá chasa schází na hodové zábavě v místní sokolovně. Zde se tančí různé hry, sola například pro rodiče, muzikanty, obsluhu. Přichází hodová neděle, jejímiž aktéry jsou staří stárci. Tak jako sobotního dne je talismanem věnec, tak nedělního je to živý káčer umístěný v nosítkách. Průvod se opět řadí u kulturního domu, tentokrát však o hodinu později ve 14.30 z důvodu pořádání mše v kostele sv. Vavřince. Když se seřadí průvod v čele s vlakonošem, tak se pokračuje k domu starých stárků. První vychází ze dveří starý stárek a zpívá píseň " Vracovští mládenci". Potom přijde stárka a zpívají společně vybranou píseň. Potom se průvod přesunuje k pekárně, kde se občerství a pokračuje do místní hospody. Odtud se jde vždy na sokolovnu a tam se pokračuje až do raních hodin.

Tyto tradice se mi ze všech Vracovských zdají nejdůležitější, proto jsem se na ně nejvíce zaměřila.

Závěrem bych chtěla zmínit, že je důležité dodržovat tradice a předávat je dál, v době našich babiček to bylo tolik normální, chovejme se k těmto tradicím tak, jak si zaslouží.

ZDROJE:

Internetový zdroj:
www.mestovracov.cz

1. Chotek K., Niederle L. : Zvyky a obyčeje
2. Hurt R. Dějiny města Vracova
3. Kronika města Vracova